

Postanowienie z 28 czerwca 2006 r., [SK 25/06](#)
**REGUŁA NE BIS IN IDEM W POSTĘPOWANIU
PRZED TRYBUNAŁEM KONSTYTUCYJNYM**

Rodzaj postępowania: skarga konstytucyjna Inicjator: osoba fizyczna	Skład orzekający: 5 sędziów	Zdania odrębne: 0
----------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------	----------------------

W skardze konstytucyjnej wniesionej w czerwcu 2005 r. pan Jerzy K. domagał się stwierdzenia, że art. 15 ust. 5 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którego zastosowanie miało niekorzystny wpływ na wysokość jego emerytury, jest niezgodny z Konstytucją, a konkretnie z jej art. 2 (zasada państwa prawnego), art. 32 ust. 1 (zasada równości) i art. 67 ust. 1 (prawo obywatela do zabezpieczenia społecznego).

W trakcie merytorycznego rozpoznawania skargi konstytucyjnej pięcioosobowy skład orzekający TK powziął wątpliwość, czy skarga pana K. jest nadal dopuszczalna, skoro 24 października 2004 r. Trybunał w innym, również pięcioosobowym, składzie wydał wyrok w sprawie [P 13/04](#) (w wyniku rozpoznania [pytania prawnego](#) jednego z sądów), orzekając, że przepis zaskarżony w niniejszej sprawie jest zgodny art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Postanowienie umarzające postępowanie w omawianej sprawie jest jednym z przypadków zastosowania przez Trybunał reguły *ne bis in idem*, wywodzonej z art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK. Przepis ten nakazuje umorzenie postępowania, jeżeli wyrokowanie jest „zbędne albo niedopuszczalne”.

W orzecznictwie Trybunału przeważa pogląd, że zasada *ne bis in idem* ma oparcie w pierwszym członie wskazanej alternatywy (zbędność wydania orzeczenia co do meritum). Podobne stanowisko Trybunał zajął np. w sprawach [K 29/98](#), [SK 3/01](#) i [P 26/02](#); por. jednak postanowienie w omówionej odrębnie sprawie [U 5/02](#), w której Trybunał uznał istnienie przesłanki niedopuszczalności orzekania.

ROZSTRZYGNIĘCIE

Trybunał umorzył postępowanie na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK ze względu na zbędność orzekania.

GŁÓWNE TEZY UZASADNIENIA

1. Jeżeli w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym zachodzi tożsamość przedmiotu zaskarżenia z przedmiotem zaskarżenia w innej, wcześniej rozstrzygniętej przez Trybunał sprawie, lecz nie zachodzi podmiotowa tożsamość obu spraw, to nie ma podstaw do przyjęcia przeszkody wyrokowania w postaci powagi rzeczy osądzonej (*res iudicata*). Nie oznacza to jednak, że uprzednie rozpoznanie sprawy konstytucyjności określonego przepisu prawnego z punktu widzenia tych samych zarzutów może być uznane za prawnie obojętne; w takich wypadkach zapewnieniu stabilizacji

sytuacji powstałych w wyniku wcześniejszego ostatecznego orzeczenia służy zasada *ne bis in idem*.

2. O ile w wypadku zaistnienia przesłanki powagi rzeczy osądzonej Trybunał musiałby, na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK, umorzyć postępowanie z powodu niedopuszczalności orzekania, to w wypadku przesłanki *ne bis in idem* właściwą podstawą umorzenia postępowania jest zbędność orzekania w rozumieniu powołanego przepisu ustawy o TK.
3. Przedmiotem zaskarżenia w niniejszej sprawie jest ten sam przepis, który był przedmiotem kontroli w sprawie P 13/04, zakończonej wyrokiem orzekającym o zgodności z Konstytucją. Chociaż w świetle sentencji wyroku w tamtej sprawie wzorcem kontroli były jedynie art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji, w niniejszej zaś sprawie skarżący zarzuca także niezgodność z art. 67 ust. 1 Konstytucji, to jednak w uzasadnieniu wspomnianego wyroku Trybunał odniósł się także – z wynikiem pozytywnym – do kwestii zgodności kwestionowanego przepisu z art. 67 Konstytucji w zakresie prawa do zabezpieczenia społecznego. Stanowisko to zachowuje aktualność także w niniejszej sprawie.

Przepisy Konstytucji i ustawy o TK

Konstytucja

Art. 2. Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Art. 32. 1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.
2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Art. 67. 1. Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa.
2. Obywatel pozostający bez pracy nie z własnej woli i nie mający innych środków utrzymania ma prawo do zabezpieczenia społecznego, którego zakres i formy określa ustawa.

Ustawa o TK

Art. 39. 1. Trybunał umarza na posiedzeniu niejawnym postępowanie:

- 1) jeżeli wydanie orzeczenia jest zbędne lub niedopuszczalne,
- 2) na skutek cofnięcia wniosku, pytania prawnego albo skargi konstytucyjnej,
- 3) jeżeli akt normatywny w zakwestionowanym zakresie utracił moc obowiązującą przed wydaniem orzeczenia przez Trybunał.